№ 248. Sobota 27. Października 1860. Rok wydania 50.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkami dziennym i tygodniowym kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 centów Z pocztą kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 centów wal. austr. — Insercya w półkolumnie, drukiem garmont 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Na założenie grecko-nieunickiej szkoły w Neufradautz przeznaczyła gmina Neufradautz:

1) Grunt objętości dwóch morgów i 1120 sążni kwadratowych, ażeby na nim,

2) za pomocą gr. nieun. religijnego funduszu państwa Radautz w konkurencyi wystawić budynek szkolny w raz z oficynami.

3) Przeznacza gmina na zapewnienie płacy nauczyciela kapitał narodowej pożyczki w kwocie 4200 zł. w. a., prócz tego

4) taki sam kapitał w kwocie 420 zł. w. a. na zapewnienie płacy za posługę szkolną.

5) Drzewo, które państwo religijnego funduszu ma wydawać, będzie zrębywać i do szkoły przystawiać.

Bukowiński c. k. rząd krajowy ma sobie za szczególniejszą przyjemność tę godną naśladowania troskliwość o rozszerzenie nauki między wiejskim ludem, podać niniejszem z uznaniem do wiadomości powszechnej.

Czerniowce, 20. sierpnia 1860.

Sprawy krajowe.

(Statut dla Styryi wydany. — Rozporządzenia ministeryalne. — Radośne przyjęcie manifestu cesarskiego.)

Wiedeń, 24. października. Dzisiejsza *Gazeta wiedeńska* ogłasza na czele swej urzędowej części patent cesarski i statut względem reprezentacyi krajowej w księstwie Styryi. Sejm krajowy składać się będzie z reprezentantów: 1) duchowieństwa; 2) posiadającej dobra szlachty i innych wielkich posiadaczy gruntowych; 3) miast, jako też izb handlowych i przemysłowych, i 4) reszty gmin.

— Ministeryum spraw wewnętrznych zgodnie z ministerstwami skarbu, sprawiedliwości i policyi zezwoliło towarzystwu c. k. sensalów wiedeńskiej giełdy, urządzić towarzystwo efektów, by ułatwić handel efektami nie w porze giełdowej, tymczasowo do końca października 1861, i potwierdziło jego statuta.

— W Zagrzebiu przyjęto najwyższy manifest z d. 20. b. m. z nadzwyczajnem uniesieniem. Dnia 21. po południu przygrywała na placu Jellacic muzyka pułku piechoty Arcyksięcia Stefana; w końcu licznie zgromadzony lud zażądał głośno hymnu narodowego, i przyjął go z największym zapałem. Wieczór oświetlono wspaniale miasto, ile dało się uczynić w krótkim czasie; muzyka pułkowa przeciągała po mieście, a przy kilkakrotnie powtarzanym hymnie i śpiewach narodowych szły radośne okrzyki: „Niech żyje Cesarz i Król!"

„Najwyższe rozporządzenie" — mówi zagrzebski dziennik — „spełniło życzenia ludów Austryi. Jesteśmy przekonani, że ludy przyjmą je z równą ufnością, z jaką je nadał Jego c. k. Mość. Ludy Cesarstwa powinny z wdzięcznością uznać najwyższą łaskę, wspierając wysokie rządy w przeprowadzeniu najwyższej woli, a tem samem składając dowód wierności i przywiązania dla najdostojniejszego domu cesarskiego i własnej ojczyzny."

(Posiedzenie rady państwa z 19. września.)

(Ciąg dalszy.)

Hrabia Szecsen czytał dalej sprawozdanie komitetu w tych słowach:

Górnictwo i mennica.

Całkowity dochód z górnictwa wynosi	46,300.000	zł. w. a.
Nadwyżka	1,500.000	„
W tej sumie zawarty jest czysty dochód z górniczych regaliów	544.000	„
Zatem przynosi górnictwo krajowe, odtrąciwszy górnicze domeny i dochody lasów, czystej nadwyżki	700.000	„

Niepodobna wchodzić w bliższe przyczyny tak niekorzystnych wynikłości, nie zbadawszy na miejscu szczegółowych rachunków i całego systemu rzeczy.

Pomiędzy wielu innemi gałęziami publicznej służby, górnictwo zdaje się w obecnym stanie szczególniejszego wymagać wsparcia.

Złe to wynikło głównie z ciągłych zmian w centralnym zarządzie tego oddziału administracyi, w ciągu ostatnich trzydziestu lat. Niezawisła pierwotnie nadworna izba górnictwa i mennicy połączona następnie z powszechną kamerą nadworną, poźniej znow od niej oddzielona, przeistoczyła się w końcu w ministerstwo górnictwa i uprawy krajowej; lecz ministerstwo pomienione wnet rozwiązano, a sprawy górnicze przydzielono w części do ministerstwa spraw wewnętrznych, a częścią do ministerstwa finansów, w którem utworzono nawet osobną dla tych spraw sekcyę.

Ciągłe zmiany pod względem formy i zasad w administracyi górniczej, przymus oddawać szlachetne metale za papier upadły w kursie w jego imiennej wartości, zniesienie wszelkich z dawna pochodzących przywilejów górniczych, nieustanna fluktuacya wartości wszystkich metalów, naostatek pod naciskiem ciągłych finansowych kłopotów najwyższem postanowieniem przyjęta zasada wydzierżawiać lub zaniedbywać rządowe przedsiębierstwa górnicze, wywierają tak niepomyślny wpływ na górnictwo monarchyi, że już tem samem daje się wyjaśnić tak mała suma nadwyżki dochodu 700.000 zł. w. a. Lecz i ta nawet cyfra nie może być jeszcze przyjęta za sumę czystego dochodu, iż nie odliczone są jeszcze od niej odsetki kapitału obrotowego, tudzież nie odpisany ubytek przez zużycie.

Co do górnictwa prywatnego, stan jego był zdawna bardzo niepomyślny, z przyczyny urzędniczego nad niem nadzoru władz miejscowych, pańszczyzny i pomiatania niem ze strony górniczych zakładów rządowych, następnie zaś w nowszych czasach z przyczyny upadku waluty, a co do żelaza w szczególności, iż omijano i tak zaledwo odpowiednie wymaganiom przepisy celne na korzyść nowo przywilejowanych kolei żelaznych. Łatwo pojąć, że w takich okolicznościach, w braku stale przyjętych kierowniczych zasad w administracyi górniczej, i w tym nieodpowiednym stosunku górnictwa rządowego do prywatnego, nie mogło górnictwo w monarchyi austryackiej przyjść do należytego rozkwitu, acz dla niewielu państw innych jest właśnie tak ważną rzeczą, jak dla monarchyi austryackiej, w której górnictwo i hutnictwo stanowią najwłaściwszą rzemieślniczego przemysłu podstawę.

Aby zaradzić temu tak w swych następstwach niekorzystnemu stanowi rzeczy, potrzeba przedewszystkiem usunąć tę gałęź tak ważną w ekonomii krajowej, z tem wszystkiem, cokolwiek z nią w organicznym zostaje związku, raz na zawsze z pod zarządu administracyi finansowej, tak całkiem obcej górnictwu, a natomiast ustanowić górniczy zarząd centralny z obszerną i samoistną władzą.

Jeżeli górnictwo nie ma chromieć jak dzisiaj, a w końcu upaść zupełnie, potrzeba mu niezbędnie administracyi umiejętnej i odrębnej.

Ta władza centralna mogłaby w razie potrzeby powoływać z korzyścią do grona swego znawców i ludzi obznajomionych z rozmaitemi gałęźmi górnictwa.

Drugim bardzo ważnem dla wzrostu krajowego górnictwa przedmiotem, jest jego opodatkowanie.

Ciężą na niem obecnie następujące podatki. Najprzód opłata miernicza 6 zł. w. a. od jednej miary polowej, podatek dochodowy i pańszczyzna wynosząca 5% od ryczałtowego dochodu. Pańszczyzna górnicza, iż jest podatkiem od dochodu *brutto*, bez względu na żadne ciężary, który dochód ten rozmaicie zmniejszają, cięży tem samem w bardzo rozmaitej mierze na tych, którzy go muszą opłacać, jest nader dotkliwy i niesłuszny, staje na zawadzie wszelkiemu rozwojowi górnictwa, i dla tego zniosły go już u siebie po największej części inne państwa ościenne; a komisya w przedłożonym ministerstwie memoryale wyraziła się za tem, że potrzeba go znieść koniecznie.

Hiszpania.

Dwory europejskie przesyłają, jak telegraf donosi, liczne gratulacye z szczęśliwego ocalenia Jej Mości Królowej z zamachu na jej życie. Minister spraw zewnętrznych zasłabł niebezpiecznie.

Anglia.

(Wiadomości z Australii.)

Londyn, 21. paźdz. Najnowsza poczta z Melbourne z 25. sierpnia zawiera następujące szczegóły: Shakespeare otrzyma w Melbourne wspaniały pomnik. Zawiązany w tej mierze komitet posta-

nowił porozumieć się z Tomaszem Carlyle, Johnem Ruskin i z prezydentem akademii londyńskiej Sir Charles Castlake, ażeby wezwali sześciu angielskich rzeźbiarzy do przysłania modelów. Równocześnie wezwani zostali i miejscowi australscy rzeźbiarze, ażeby kompetowali o nagrodę. — Walka z krajowcami w Nowej Zelandyi ustała, ale obydwie strony uzbrajają się do wojny. — Zima w Australii przeminęła, była bardzo łagodna. — Pod Ballarat znaleziono w głębi 400 stóp bryłę złota rzadkiej wielkości, waży 834 uncyi i ma kształt łopatki skopowej. W około leżały pomniejsze bryłeczki, ważące razem 100 uncyi.

Francya.

(Wiadomości bieżace. — Szkółki w Paryżu.)

Paryż, 21. października. Cesarz wyznaczył już stanowczo księciu Napoleonowi na rezydencyę Palais Royal i zamek Meudon, które należały do apanażu księcia Hieronima.

— We czwartek był Cesarz na strzeleckim festynie narodowym w Vincennes, i ofiarował przy tej sposobności na nagrodę honorową bardzo piękną strzelbę myśliwską wartości 11.000 fr.

— Minister kolonii Chasseloup Laubat powrócił tu z Algieryi.

— Utrzymują znowu, że zwołana będzie nadzwyczajna sesya ciała prawodawczego z końcem listopada, a to dla przyzwolenia nowej pożyczki.

— Jenerał Montauban ma być za nadejściem wiadomości o zdobyciu fortecy Taku mianowany senatorem.

— Przyjechał tu nadzwyczajny poseł nowego księcia serbskiego, syna księcia Miłosza.

— Paryż od czasu swego powiększenia ma 80 szkółek pod dyrekcyą urzędników świeckich, do których uczęszcza 14.000 uczniów i 53 szkół zakonu braciszków szkolnych, do tych uczęszcza 15.000 uczniów.

Holandya.

(Bunty w koloniach.)

Dnia 17. sierpnia b. r. wybuchł w Samarangu rokosz wojskowy. Wszyscy rokoszanie, tak zwani Szwajcarowie, zostali przez wierne wojsko obsaczeni w koszarach. Nadaremnie usiłowali przełamać kordon; każdy zmierzający do tego atak został odparty. Podczas kilkugodzinnej walki zostawali mieszkańcy Samarangu w największej trwodze. Nakoniec powiodło się pokonać buntowników. Liczyli 9 poległych a 14 rannych. Czterdziestu dwóch pojmano. Złożony na prędce sąd wojenny skazał dnia 20. sierpnia 35 pojmanych na powieszenie, co też natychmiast wykonano. Rokosz ten był zupełnie nieorganizowany, i miał wybuchnąć w równym czasie w Ambarawa, Djoctacarta i Swerabaja, jak okazały późniejsze odkrycia.

Włochy.

(Odjazd poselstwa rosyjskiego z Turynu. — Wypadki dzienne. — Doniesienia z Rzymu. — Doniesienia z Neapolu. — Wiadomości bieżące z Neapolu. — Depesza ministra Króla neapolitańskiego.)

Z Turynu otrzymaliśmy, pisze *Gazeta wiedeńska* następujące prywatne doniesienie:

Nadzwyczajny poseł i pełnomocny minister rosyjski przy tutejszym dworze hrabia Stackelberg otrzymawszy urlop jeszcze w lipcu b. r. dla śmierci swojej małżonki wyjechał z Turynu, zostawiając w zastępstwie swoim pierwszego sekretarza legacyi księcia Gagaryna. Dnia 6go b. m. odwołane zostało zupełnie rosyjskie poselstwo, i książę Gagaryn wraca na Paryż, drugi zaś sekretarz poselstwa p. Gerebców ma dnia 23go b. m. odjechać na Wiedeń do Warszawy. Tymczasem będzie ces. rosyjskie poselstwo w Wiedniu załatwiać bieżące sprawy.

— *Perseveranza* donosi dnia 22go b. m. z Turynu, że najnowsze postanowienia cesarskie w Wiedniu, uważają tu za „pogróżki wojny z Włochami," i dlatego przysposabiają gorliwie „środki obrony". Przedewszystkiem mają uformować 80 ruchomionych batalionów gwardyi narodowej, i poruczyć im „obronę" warownych miejsc państwa. Piemont podwaja w obecnej chwili swoję czynność i gorliwość, by się ubezpieczyć od „najścia austryackiego", chociaż otrzymał z Paryża i Londynu formalne zapewnienie, że Austrya chce tylko obrony Wenecyi. — Te wszystkie wiadomości pochodzą z tego samego źródła, które dzisiaj głosi, że niebawem uderzy Piemont wszystkiemi siłami na Wenecyę, a jutro obawia się nagle, że Wenecya zagraża Sardynii.

Rzym. *Giornale di Roma* z dnia 16go b. m. pisze: Rewolucyjne dzienniki, osobliwie dziennik toskański, wysilają się wystawić ludność państwa papieskiego jako nieprzychylną rządowi papieskiemu; mówią o nienawistnych manifestacyach przeciw restauracyi rządów papieskich w miastach dziedziny Piotra św., które obsadzili Francuzi. Nie poprzestają na tem, że ludności przypisują czyny, których się dopuścili, lub sami nakazali rewolucyjni emigranci, ale prawią o całych miastach, które ludność, jak mienią opuszcza, lub że jest pogrążona w smutku. Donosiliśmy już, jakie były oznaki radości w Campagnano, Ronciglione i w innych miejscach, gdzie przywrócono rząd prawy; dzisiaj możemy powtórzyć równie świetne dowody w Civitacastellana, Vignanello, Soriano, Orte i Bagnaja. Co do Viterbo możemy zapewnić, że nieprawdziwe są wieści wspomnionych dzienników o licznej emigracyi mieszkańców. Liczba wychodźców sta nie doszła; a emigranci są to ludzie w najwyższym stopniu politycznie skompromitowani. Ale i z tych powróciło już wielu, i miasto jest zupełnie spokojne.

Neapol. Król Wiktor Emanuel przybył 21. października do Sulmony; postępuje więc nie w kierunku Foggii, lecz wprost na Neapol. Przed nim na tej samej drodze spotkała awangarda kolumny Cialdiniego na dniu 17go października nieprzyjacielski korpus pod Isernią, i stoczywszy z nim walkę, zabrała w niewolę 800 żołnierzy, 50 oficerów i 1 jenerała. Także chorągiew miano zdobyć przytem, ale żadnego działa. Pokazuje się więc, że Piemontanie nie zatrzymali się, by oczekiwać skutku głosowania ludu, lecz ciągną bez zwłoki na Neapol.

— Jak donosi *Pays*, bitwa pod Isernią z dnia 17go b. m. zaszła nie między królewskiem wojskiem a Garibaldzistami, ale między król. wojskiem a regularnem wojskiem sardyńskiem. W tym razie nie były to tylko sardyńskie wojska, które wysłał zawierzytelniony przy neapolitańskim dworze poseł sardyński p. Villamarina w pomoc ustępującym ochotnikom, ale był to oddział sardyńskiej armii samej, który natarł na wiernych żołnierzy neapolitańskich. Według *Pays* Piemontanie wzięli w niewolę dwóch jenerałów, 50 oficerów i 700 żołnierzy. Zdaje się, że napad był niezapowiedziany, może nawet podejściem zdradzieckiem. Wiktor Emanuel był dnia 19go b. m. w Castel di Sangre.

— W Neapolu zaczęło się 21go października głosowanie nad anexyą do Piemontu. Prodyktator Pallavicini ogłosił dnia 16go października dekret, którym przyjmuje dymisyę pana Crispi. Drugi dekret odracza rozporządzenie, które ogranicza dochody biskupów. *Paese* donosi, że Mazzini do Genuy odjechał.

— Depesza ministra sekretarza stanu prezesa rady ministeryalnej, ministra spraw zewnętrznych Jego król. Mości Króla Obojga Sycylii do posłów neapolitańskich przy obcych dworach:

Gaeta, 6. października 1860.

Excelencyo! Rewolucya zwycięzka wyzuwszy Króla pana naszego z Jego państw, pozbawia go również prawnie posiadanego majątku osobistego. Zagrabiono majoraty książąt, posagi księżniczek, majątki wzrosłe ich własną oszczędnością, słowem wszelkie posiadłości, które na zasadzie praw obywatelskich szanują wszystkie kraje ucywilizowane, i nawet najbardziej anarchiczne rządy.

Zamach ten zasługiwałby jedynie na wzgardę Jego król. Mości, który zwracając nań uwagę, uniemałby poniżać swą godność, gdyby z grabieżą nie zespolono potwarzy.

Dziennik neapolitański z dnia 20. września zawiadamiając publiczność o tym czynie rządu rewolucyjnego, chwali go i usiłuje uniewinnić, utrzymując, jakoby minister policyi wiedział: „że książęta z domu Burbonów nagromadzili wielkie bogactwa z krzywdą ludu, i dlatego usiłował wynaleźć sposób, aby część przynajmniej tych bogactw przywrócić skarbowi państwa, zarządził mianowicie przymusowo przenieść rentę 184.608 dukatów, doliczył do niej sumę 317.186 dukatów z rocznego dochodu z majoratów i prywatnego majątku domu królewskiego, obrachował kapitał z tej podwójnej renty na 21 milionów, i orzekł, że suma ta z mocy prawa jest własnością państwa.

Gdy niesłychane najście na królestwo i inne w tej porze dokonane wypadki nie mogą niczem innem się usprawiedliwić, jak tylko gwałtem rewolucyi i prawem mocniejszego, pozostawia rząd Jego król. Mości Króla Obojga Sycylii opinii publicznej wydać sąd sprawiedliwy o stanie rzeczy sprzecznym z wszelkiemi zasadami społecznego porządku, a tem samem nie może być ani uznanym, ani trwać długo. Iż jednak w tej epoce, w której zdeptane jest wszelkie prawo i zgwałcone ustawy, powoływano się jednak w imię prawa, ma to sobie rząd królewski za obowiązek nie pomijać milczeniem potwarzy, któremi go obrzucają napastnicy i rewolucyoniści.

Renty, które p. Conforti i rząd Garibaldego zagrabił gwałtem, składają się z dwóch kwot, o których wspomina dziennik neapolitański. Pierwsza w ilości 184.608 dukatów, jest to spuścizna, którą pozostawił śp. Król Ferdynand II. dziesięciorgu dzieciom i ubogim. Jest owocem trzydziestoletniej osobistej oszczędności; uznawać spadek ten za nieważny, jest to targnąć się na żywotna zasadę obywatelstwa i prawo dziedziczenia wszystkich Monarchów Obojga Sycylii.

Druga kwota składa się po większej części z majoratów książąt krwi i posagów księżniczek zabezpieczonych dawnemi i dotąd moc prawną posiadającemi ustawami. Dołączono jeszcze do tego kilka małych kwot, oszczędzonych na korzyść sierot w ich dziecińistwie, jak świadczy lista ogłoszona w dzienniku rewolucyjnym. Dwie tylko kwoty są własnością Króla, pana naszego, jedna w sumie 5415 dukatów z zaoszczędzonych apanażów, gdy był jeszcze następcą tronu, druga suma 67.509 dukatów z procentów kapitalizowanych w ciągu 23 lat od posagu i spadku po Jego dostojnej i czcigodnej matce Królowej Maryi Krystynie sabaudzkiej.

Jego król. Mość pan mój dozwalając mi na wyraźną prośbę moją objaśnić rzecz tę w niniejszy sposób Waszej Excelencyi, rozkazał powołać się na ogłoszenie samegoż rządu rewolucyjnego, tego samego rządu, który zagrabił państwo jego w imieniu Króla sardyńskiego. Jego król. Mość nie ma bynajmniej zamiaru żalić się na grabież swego osobistego majątku. Jego król. Mość poświęcił go już wtedy, gdy w pełnych niebezpieczeństwa dniach walki i najścia wzbraniał się niegiegnąć sprzedać swoje neapolitańskie obligacye państwa i umieścić pieniądze w bezpieczniejszych i szczęśliwszych krajach. (Dok. nast.)

Niemce.

(Stosunki kościelne w Badeńskiem.)

Karlsruhe, 16. października. Wydany dziś *Regierungsblatt* ogłasza pięć ustaw kościelnych z sankcyą Monarchy z 9go b. m. Następnie zawiera następujące postanowienia Wielkiego Księcia:

1. Względem komplanacyi z stolicą apostolską dla uregulowania spraw kościoła katolickiego w Wielkiem Księstwie.

Fryderyk, z Bożej łaski Wielki Książę Badeński, Książe z Zähringen. Po zatwierdzeniu i ogłoszeniu ustawy z dnia dzisiejszego względem prawnego stanowiska kościołów i związków kościelnych w państwie jesteśmy spowodowani dalej ogłosić, że do zawartej dnia 28. czerwca z. r. z stolicą apostolską dla uregulowania spraw katolickiego kościoła w Wielkiem Księstwie i rozporządzeniem z d. 5. grudnia z. r. podanej do powszechnej wiadomości komplanacyi nie należy przywiązywać żadnej prawomocności, i że nadmieniona ustawa zastępuje miejsce owej komplanacyi. Dano w Karlsruhe w Naszem ministeryum państwa, dnia 9. października 1860. *Fryderyk.* Stabel, A. Lamey.

2. Względem zmian w składzie połączonego ewanielicko-protestanckiego kościoła Wielkiego Księstwa.

Fryderyk, z Bożej łaski Wielki Książę Badeński, Książę z Zähringen. Dla wykonania ustawy z dnia dzisiejszego względem prawnego stanowiska kościołów i związków kościelnych w państwie, postanowiliśmy co do połączonego ewanielicko-protestanckiego kościoła, i rozporządzamy: §. 1. Potrzebne na mocy postanowień wymienionej na wstępie ustawy zmiany w składzie połączonego ewanielicko-protestanckiego kościoła mają być przedłożone jeneralnemu synodowi pod obrady. Wynikłości tych obrad należy Nam jako najwyższemu biskupowi przedłożyć do potwierdzenia. §. 2. Nim te zmiany w składzie połączonego ewanielicko-protestanckiego kościoła przyjdą do skutku, mają sprawy jego załatwiać przynależne władze według istniejących ustaw i rozporządzeń. §. 3. Ministeryum spraw wewnętrznych ma się zająć jak najspieszniej zwołaniem jeneralnego synodu.

Dano 9. października 1860. *Fryderyk.* A. Lamej.

Rosya.

(Sprawa włościańska.)

Gazeta wiedeńska przytacza następujące pismo swego korespondenta z Petersburga z dnia 14. października:

Dzień 10. (22.) października jest, jak wiadomo, terminem prac tak zwanego komitetu redakcyjnego, emancypacyi wieśniaków. Komitet ukończył już swoje prace, a projekta, które ma przedłożyć ministerstwu i radzie państwa, wyjdą niebawem z druku. Mieliśmy sposobność czytać ten dokument. Komitet zgadza się na życzenie większej liczby gubernii, pozostawić wykupno z poddaństwa dobrowolnej ugodzie między panem a poddanym, bez udziału rządu. Dopiero gdy poddany ułoży się z właścicielem dóbr, ma rząd interweniować, ułatwiając pieniężne trudności. Ta interwencya uskuteczni się w ten sposób, że rząd daje poddanym zaliczkę, to jest, spłaca właściciela gruntu. Ale rząd nie wypłaca całej sumy, podobnie jak i w zwykłem pożyciu nie nadaje się gruntu w zupełnej wartości. Zaliczka wynosi 75—80 od sta wykupionego i według czynszu 6 od sta oszacowanego gruntu; względem reszty wypłaty mają się między sobą porozumieć poddani z panem. W istocie nie będzie to z trudnością dla gminy, spłacić do 20 od sta gruntu, bądź to natychmiast, bądź też ratami albo robocizną, również i właściciel gruntu przystanie na taką wypłatę, gdyż większą część sumy otrzyma zaraz na rękę; a obecny brak pieniężny naszych właścicieli ziemskich skłoni ich przyjąć umiarkowane warunki; na odwrot znowu wiele gmin zechcą przeczekać jakiś czas i przekonać się jakie skutki wynikły dla tych, którzy się najpierwej wykupili. Dla tego nie należy się obawiać wielkiego napływu papierów, ani też braku sił roboczych.

Co do sposobu zaliczki, rząd wyda dwojaki rodzaj publicznych papierów, które na wzór austryackich, można nazwać obligacyami zniesienia ciężarów gruntowych, jedne o rocznym czynszu 5 od sta a drugie $5\frac{1}{4}$ od sta. Te papiery nie są wcale zwykłym środkiem cyrkulacyjnym lub efektem giełdowym; i owszem sprzedaż ich połączona jest z pewnemi formalnościami, które położą tamę pospiesznemu ich napływowi na giełdach; to się odnosi osobliwie do obligacyi o $5\frac{1}{4}$ od sta, których wartość dla tego większa, a które wynosić będą do 70 od sta całej emisyi. Co pięć lat mieniać się będą obligacye o $5\frac{1}{4}$ od sta na pięcioprocentowe, które zbywać łatwiej. Według obliczenia komitetu wydatek na obligacye obu rodzajów nie przejdzie 400 milionów rubli, a iż zapewne spłacenie nastąpi powoli, przeto można się spodziewać, że nie trudno będzie je umieścić, tem bardziej, gdy od przeszlorocznej reorganizacyi banków depozytowych i kas oszczędności, trudno by korzystniej ulokować gdzie oszczędzone sumy krajowe.

Taka jest osnowa planu, który ułożył komitet, by znieść i spłacić poddaństwo, lecz być może, że w ostatniej instancyi zajdą jeszcze jakowe zmiany. Wreszcie dodajemy, że gminy pozostają poniekąd zawsze w zawisłości właścicieli ziemskich, dopóki nie spłacą umówionej sumy, spłaciwszy jednak stają się zupełnie niepodległe. Tylko tam, gdzie nie przyjdzie do zgody względem wykupna, ma być wprowadzony tak zwany system dzierzawy, który od dawnych lat istnieje w wschodnich prowincyach nadmorskich.

Azya.

(Tron krzyształowy.)

Sławny tron krzyształowy, który Szach Dżehan liczył do swoich najcenniejszych trofeów, przywieziono okrętem „Saladin" do Anglii. Historya tego klejnotu, nim się dostał do Szacha Dżehana, jest mało znana. Wiadomo tylko, że gdy Mahratowie zajęli Delhi, silili się jakby go spalić; tyle tylko dokazali, że miejscami popękał. Jestto bryła jednolita górskiego krzyształu, wysokości dwóch stóp a w średnicy stóp cztery i ma kształt sofy z frenzlami po rogach.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Lwów, 27go października. Telegram c. k. krakowskiego starosty obwodowego w Szczakowej do prezydyum namiestnictwa we Lwowie z dnia 27. października 1860:

„Jego c. k. apost. Mość przebył w powrocie z Warszawy do Wiédnia dziś w nocy o godzinie $12\frac{1}{2}$ graniczną stacyę Szczakowę w najlepszem zdrowiu.

Grac, 24. paźdz. Usposobienie ludności zawsze pomyślne. Wczoraj oświetlone było miasto i teatr, gdzie na żądanie grano Hymn ludu.

Opawa, 24. paźdz. Podług raportów z kilku wschodnich powiatów sprawiły najwyższe postanowienia i manifest cesarski z 20. b. m. wszędzie radośne wrażenie. W Białej wyprawili mieszczanie 22. b. m. z własnego popędu świetną iluminacyę.

Zagrabie, 24. paźdz. Podczas uroczystego pochodu z faklami, wyprawionego wczoraj na cześć Bana, odgrywano hymn ludu a niezliczone tłumy wznosiły grzmiące okrzyki na cześć Jego Mości Cesarza, Bana i ojczyzny. Także na uroczystem przedstawieniu teatralnem w Fiumie powitała publiczność Hymn ludu radośnemi okrzykami na cześć Cesarza.

Warszawa, 24go października. Książę Hohenzollern był dziś zrana u Księcia Rejenta, hrabi Rechberga i u Cesarza Franciszka Józefa. Do dziś rana nie mieli trzej ministrowie żadnej osobnej konferencyi. Jego Mość Cesarz austryacki i Książę Rejent pozostaną do piątku.

Warszawa, 24. października wieczorem. Dziś po południu oddawali sobie ministrowie wzajemne wizyty; od godziny 12tej do 4tej byli dostojni goście na wielkiej manewrze z ogniem; wieczorem oświetlenie parku.

Medyolan, 24. paźdz. Dzisiejsza *Perseveranza* donosi: Głosowanie ludu w Neapolu i Sycylii wypadło z małemi wyjątkami za anexyą. Senat zbiera się dziś na ostatnie posiedzenie. Ricasoli usuwa się z widowni politycznej. W Genuy oczekują przybycia okrętu „Emulation", który wiezie z Sztokholmu 100 dział fortecznych i inne materyały. Mówią, że jedna brygada piemoncka będzie nosić nazwę Garibaldego a żołnierze otrzymają za uniform czerwoną bluzę.

Neapol, 23. paźdz., wieczorem. (Na Turyn.) Wiadomość o wkroczeniu Garibaldzistów do Kapuy nie potwierdziła się. Król sardyński wszedł do Venafro.

Konstantynopol, 24. paźdz. Ces. austryacki internuncyusz przybył do Bujukdere. Rząd zbija urzędownie pogłoskę względem wydania nowych kaimów. Stosunki na giełdzie pomyślne.

Wiadomości handlowe.

Lwów, 26. paźdz. Na naszym dzisiejszym targu były następujące ceny przeciętne: mec pszenicy (81 ℔) 5 zł. 14 c.; żyta (76 ℔) 3 zł. 29 c.; jęczmienia (67 ℔) 2 zł. 26 c.; owsa (45 ℔) 1 zł. 45 c.; hreczki 2 zł. 69 c.; grochu 4 zł. 15 c.; kartofli 1 zł. 32 c.; — cetnar siana 89 c., okłotów 52 c.; — sąg drzewa bukowego 10 zł. 90 c., sosnowego 8 zł. 30 c.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 25. października.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru		Stan atmosfery
7 god zrana	329 36	+ 6 0	89 4	półn.-zach.	sł.	pochmurno
2 god. po poł.	329.85	+ 7.7	68.9	„	„	„
10 god. wiecz.	330 84	+ 5.0	81.4	„	„	„

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 26. października.

Hotel rosyjski: PP. Hr. Gołuchowski Stanisław. — Niezabitowski Napoleon. — Biliński Antoni. — Leszczyńscy Władysław i Maxymilian. — Obertyński Leopold. — Szymanowski Franciszek. — Bielski Stanisław. — Augustynowicz Seweryn.

Hotel europejski: Hr. Tarnowski Tadeusz. — Mrozowicki Jan. — Zarewicz Władysław. — Tyszkowski Jan. — Sermak Józef, adwokat krajowy.

Hotel Langa: Croisse Ludwik.

Pod tygrysa: Zulauf Julian, c. k. przełożony powiatu.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 26. października.

PP.: Myslowski Ant., do Brzeżan. — Wysocki Kaz., do Hrehorowa. — Janocha Antoni, do Strzylcza. — Hr. Komorowski Franc., do Łuczyc. — Hr. Krasicki Edward, do Liska. — Małachowski Cezar, do Kozówki. — Br. Collas Robert, do Neusztadu. — Obniski Wiktor, do Mycowa. — Kwist Oskar, c. r. radca państwa, do Wiednia. — Hr. Tarnowski Tadeusz, do Horkowa. — Br. Błażowski Kryst., do Nowosiółek. — Soroczyński Romuald, do Choronowa.

TEATR.

Dziś opera niemiecka: **„Traviata.“**
Jutro na scenie polskiej: **„Poczwarka“**, dramat wiejski w 5ciu aktach.

Termina

sprzedaży, kupna, dzierżawy, licytacyi i t. d.

Dnia 29. października: Sprzedaż wsi Mielniczna w Turce. — Licytacya na dostarczenie robót introligatorskich za pomocą ofert w Złoczowie.— Wydzierżawienie podatku konsumcyjnego w Bernie, — Sprzedaż realności nr. 25 w Bołdurach w Brodach.

Dnia 2. listopada: Sprzedaż realności nr. 43 w Stryju.

Dnia 5. listopada: Sprzedaż budynku eraryalnego w Zarudziu w Złoczowie.

Dnia 7. listopada: Sprzedaż sumy zahypotekowanej na dobrach Lipniki we Lwowie.

Dnia 9. listopada: Sprzedaż dóbr Ulucz i Kroszówka w Przemyślu.— Sprzedaż realności nr. 6¾ we Lwowie.

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 26. października.		zł.	cent.
Instytut kupił prócz kuponów 100 po	wal. austr.	83	59
„ przedał „ „ 100 po		—	—
„ dawał „ „ 100		—	—
„ żądał „ „ 100		—	—
Wartość kupona od 100 złr.		84	—

Kurs lwowski.

Dnia 26 października.		gotówką zł.	gotówką c.	towarem zł.	towarem c.
Dukat holenderski	wal. austr.	6	23	6	28
Dukat cesarski	„ „	6	24	6	30
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	10	70	10	80
Rubel srebrny rosyjski	„ „	2	7	2	9
Talar pruski	„ „	1	98	2	1
Polski kurant i pięciozłotówka	„ „	—	—	—	—
Galicyj. listy zastawne za 100 złr.	bez kuponów	84	—	84	66
Akcye gal. kol. żelaz. Karola Ludwika	bez kuponów	—	—	—	—
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	66	50	67	25
5% Pożyczka narodowa		75	50	76	—

Telegrafowany kurs wiédeński papierów i weksli.

Dnia 26. października

Z pożyczki narodo. po 5% za 100 złr. 76.—. Metaliki po 5% za 100 zł. 65.—; po 4½% za 100 zł. —.—; po 4% za 100 zł. —.—. Obligacye indemnizacyjne: Niższej Austryi po 5% za 100 zł. —.—; Węgier —.—. Galicyi —.—; Bukowiny —.—; Akcye. Banku narodowego sztuka 751. -; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 171.—; niższo-austr. towarzystwa eskomtowego —.—

Listy zastawne. Galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —.—.

Wexlowy. Augsburg za 100 zł. południ. niemieck. waluty 113.25. — Lipsk za 100 talarów —.—. Londyn za 10 funtów szterl. 132.15. Medyolan za 100 zł. waluty austryack. —.—. Paryż za 100 fr. —.—.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 6 32, dukaty ces. pełnej wagi —.—, korony —.—, półkorony —.—.

Kurs giełdy wiédeńskiej.

Dnia 20. października.

1. Dług publiczny.

A. Państwa.	pien.	towar.
W austr. wal. po 5%	61 50	61 60
Z pożyczki narod. po 5%	75 20	75 40
Z r. 1851, ser. B. po 5%	95.—	96 50
Metaliki po 5%	64 40	64 60
dtto. „ 4½%	58 —	58 50
dtto. „ 4%	52 —	52 50
dtto. „ 3%	38 -	38 50
dtto. „ 2½%	33.—	34.-
dtto. „ 1%	12 90	13 —
Przez. do wylos. z r. 1839	125 —	125 50
„ 1854	88 25	88 75
„ 1860	88.25	89.—
Renty Como po 42 lir. aus.	16.—	16.50
Wylos. obl. dawn długu państ. po 5%	62.—	63.—
„ „ 4½%	56.—	57.—
„ „ 4%	48.—	49.—
Przez. do los. obl. daw. długu państ. z proc. w kraju „ 3½%	42.—	43.—
„ 3%	—.—	50.—
„ 2½%	—.—	46.—
„ 2¼%	—.—	41.—
„ 2%	—.—	37 —
„ 1¾%	—.—	33.—
dtto. z procent za granicą „ 5%	62.—	63.—
„ 4½%	56.—	57.—
„ 4%	48.—	49.—
B. Krajów koronnych		
Niższej Austryi	88.—	89.—
Obligacye indemn. po 5% za 100 zł.: Wyż. Aust. i Salb.	88.—	88 50
Czech	91.—	92.—
Morawii	86.—	87.—
Szląska	86.—	87.—
Styryi	87.—	88.—
Tyrolu	96.—	—.—
Kar., Krainy. i Wyb.	88.—	89.—
Węgier	67 50	68 50
Ban. Tem., Kroacyi i Slawonii	65.—	65 50
Galicyi	66 —	67 —
Siedmiogr. i Bukow.	64 75	65 50
Lom. wen. poż. z r. 1850	—.—	— —

	pien.	towar.
Wen. pożyczka z r. 1859	79.—	79.50
Dług Tyrolu, Dług Salcburga, Dług Krainy po 5%	62.—	63.—
„ 4%	48.—	49.—
„ 3½%	42.—	43.—
„ 3%	—.—	35.—
„ 2½%	—.—	29.—
„ 2%	—.—	22.—
„ 1¾%	—.—	21.—
2. Stan oblig. domestykaln.		
po 3% za 100 zł.	20.—	21.—
„ 2½% za 100 zł.	17.—	18.—
„ 2¼% za 100 zł.	16.—	17.—
„ 2% za 100 zł.	14.—	15.—
„ 1¾% za 100 zł.	11.—	12.—
3. Akcye.		
Banku nar.	747 —	749 -
Inst. kred. dla handlu po 200 zł. w. a.	168 40	168 50
Niż.-austr. tow. eskomt. po 500 zł.	542 —	544 —
Półn. kolei po 1000 zł. m. k.	1833 -	1835.—
Tow. kolei żel. państwa po 200 zł. m. k. czyli 500 fr.	255 50	256 —
Kol. Ces. Elżbiety po 200 zł.	179 —	179.50
Połud.-półn.-niem. kolei kom. po 200 zł. m. k.	113 50	114 —
Kolei Cisy po 200 zł. m. k. po 140 zł. (70%) wpłaty	147.—	147.—
Lomb.-wen. kolei żel. po 200 zł. w. a. czyli 500 fr. z wpłatą 120 zł. (60%)	144 —	144 50
Kol. Kar. Lud. po 200 zł. m. k. z wpł. po 120 zł. (60%)	149 50	150.—
Kol. Preszb. Tyrn. I. emis. po 200 zł. m. k.	22.—	24.—
dtto. II. emis. po 200 zł. m. k.	56.—	60.—
Kolej Bustehradzka po 500 zł. m. k.	645.—	650.—
Kolej Aussig.-Ciepl. po 200 zł. m. k.	79.—	80.—
z wpłatą 60 zł, (30%)	—.—	—.—
Kol. Bern. Ross. po 200 zł. dtto. z pierwszeństwem po 200 zł. m. k.	—.—	200.—

	pien.	towar.
Kol. Grac.-Köfl. i Tow. górn. po 200 zł. w. a.	100.—	105.—
Austr. towarz. żegl. par. po 500 zł. m. k.	403.—	405.—
Lloyda w Tryeście po 500 zł. m. k.	150.—	190.—
Mostu łańc. w Peszcie po 500 zł. m. k.	350.—	355.—
Tow. młyna par. w Wied. po 500 zł. m. k.	325.—	330.—
Powsz. austr. Tow. gaz. po 250 zł. m. k.	—.—	—.—
4. Listy zastawne.		
Banku narodowego w mon. kon. 6let. po 5%	99 50	100 -
10 „ 5%	97.-	98 —
przeznacz. do los. po 5%	88.—	88 25
Banku narodowego w wal. austr. na 12 m. 5% za 100 zł.	100.—	—.—
przez. do los. po 5%	84 25	84 75
Gal. Tow. kred. po 4%	83.50	84.50
5. Obligacye z prawem pierwszeństwa.		
Kolej Elżbiety po 5% za 100 zł. m. k.	92. —	92.50
Tow. austr. kol. państwa po 500 fr.	134.—	134 50
Kol. półn. po 100 zł. m. k.	92.50	93.—
Kol. Lomb. wen. po 500 fr.	132. -	132.50
Kol. Gloggn. za 100 zł.	—.—	79. -
Tow. żeg. par. na Dun. za 100 zł. m. k.	92.50	93.—
Lloyda za 100 zł.	—.—	80.—
6. Losy.		
Inst. kred. dla handlu po 100 zł. w. a.	103 75	104. -
Tow. żeg. par. na Dun. po 100 zł. m. k.	92 —	93.—
Pożycz. Trye. po 100 zł. w. a.	110.—	112. —
Pożycz. miasta Budy po 40 zł. w. a.	37.75	38.25

	pien.	towar.
Esterhazego po 40 zł. m. k.	83.—	84.—
Salma „ 40 „ „	36.50	37.—
Palfiego „ 40 „ „	35.—	35.50
Clarego „ 40 „ „	35.50	36 —
St. Genois „ 40 „ „	35.25	35.75
Windischgrätza 20 zł. „	23.—	23.50
Waldsteina 20 „ „	25.—	25.50
Keglevicha 10 „ „	13.50	14.—
Weksle. (Na 3 miesiące.)		
Amsterdam za 100 zł. hol.	—.—	113.50
Augsburg za 100 zł. w. p.-n.	—.—	113.50
Berlin za 100 tal.	—.—	—.—
Wrocław za 100 tal.	—.—	—.—
Frankfurt za 100 zł. w. p.-n.	113.50	113.60
Genua za 100 lir. piem.	—.—	—.—
Hamburg za 100 M. B.	100.25	100.30
Lipsk za 100 tal.	—.—	—.—
Liwurna za 100 lir. tosk.	—.—	—.—
Londyn za 10 ft. szt	132 50	132.60
Lugdun za 100 fr.	—.—	—.—
Medyolan za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Marsylia za 100 fr.	52.85	52.85
Paryż za 100 fr.	52.80	52.90
Praga za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Tryest za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Wenecya za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
(31 dni po ukazaniu.)		
Bukareszt za 100 piastr. wołd.	19.50	—.—
Konstantynopol za 100 piast. tur.		—.—
Dyskonto weks. Bank. nar.		5%
Procenta za zaliczki Bank. nar. na pap. publ.		5%

Kurs złota.

	w przecięciu w w. a.	
Dukaty ces. men.	6 zł.	34 c.
dtto. pełnej wagi	6 „	33 „
Korona	18 „	30 „
Półkorona	— „	— „
Napoleondor	10 „	62 „
Rosyjski impery.	10 „	91 „
Kurs korony w c. k. kasach	13 zł.	50 c.

KRONIKA.

Minister Fould wyznaczył nagrodę 20.000 fr. za „historyę sztuki rysunku aż do Peryklesa;“ względem przyznania nagrody ma rozstrzygać akademia napisów. Dwie rozprawy nadeszły, lecz żadnej nieprzyznano nagrody. Kompetować o nią wolno wszystkim narodom. — Nagrodę Bordina za najlepszą historyę rytownictwa we Francyi rozdzielono między panów d'Escamps i G. Duplessis.

— W Bukareszcie mianowano komisyę z inżynierów, architektów i lekarzy, z poleceniem ułożyć projekt do wysuszenia moczar i kałuż znajdujących się w niektórych dzielnicach miasta. 600 000 piastrów wyznaczono na opędzenie kosztów tego przedsiebierstwa.

(Do biografii Walter-Skota.) Pan Eberty, w świeżo wydanej w Wrocławiu biografii Walter-Skota, ciekawe podaje szczegóły, tak o rozprzedaży jego dzieł, jako i o wysokości wziętego za nie wynagrodzenia.

Za pierwsze wydanie Pieśni Ostatniego Minstrela dostał Walter-Skot 6000 złp. Od 1805 do 1836 44.000 egzemplarzy tego dzieła rozeszło się w samej Anglii. Za drugi jego poemat, Marmion, zapłacił księgarz Constable 42.000 złp., za wydanie dzieł Swifta zapłacił inny księgarz londyński 60.000 złp. Pani Jeziora w ciągu roku rozkupiono 20.000 egzem. Romans Guy Mannering przyniósł autorowi 84 000 złp. Przez długi czas dochód roczny Walter-Skota z pism jego nigdy nie wynosił mniej od 420.000 złp. Cztery romanse: Iwanhoe, Klasztór, Opactwo, Kenilwort, napisał Walter-Skot w ciągu roku i dostał za nie 600.000 złp. Przypadki Nigla wyszły na widok publiczny 30. maja 1822 r. i o w pół do 11tej rano 7000 egzemplarzy było już rozkupionych. Za mały poemacik, napisany w ciągu dwóch dni pochmurnych zapłacił Constable 40.000 złp. Z wynagrodzenia za dwa pierwsze wydania dzieła o Napoleonie wypłacił Walter-Skot wierzycielom 672.000 złp. W ciągu dwóch lat dochód z prac literackich dozwolił mu zapłacić tymże wierzycielom 1,800.000 złp.

Dodatek tygodniowy Nr. 43.

przy dzisiejszej Gazecie zawiera:

1) Bilans galicyjskiego stanowego Towarzystwa kredytowego za I. półrocze 1860.
2) Dowóz płodów konsumcyjnych do Lwowa w pierwszem półroczu 1860 r.
3) Obrót handlu krajowego w lwowskim okręgu administracyjnym w lutym 1859.
   Przywóz do kraju.
4) Starostwo Sanockie. Dokument z r. 1402 i kilka lat późniejszych. Wypis z metryk koronnych zawierający rewizyę Starostwa Sanockiego uskutecznioną roku 1565 przez Krzysztofa Sokołowskiego, starostę rogozińskiego, na mocy ustawy z r. 1563.

Winy. — Błędne bydło i przemyty.

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.* *Z c. k. galic. drukarni rządowej.*